

FORTIDSMINNEFORENINGEN

National Trust of Norway

HOVEDSTYRETS ARBEIDSPROGRAM 2022-2023

Fortidsminneforeningens skal arbeide for bevaring av landets verneverdige kulturminner, og skape allmenn forståelse for verdien av disse.

Arbeidsprogrammet er tufta på Fortidsminneforeningens strategi for perioden 2020-2025, vedtatt av representantskapet i 2020. Strategien dekker følgende ti områder;

- Frivillighet og demokrati
- Medlemsorganisasjon
- Formidling og kommunikasjon
- Museum
- Eiendomsforvaltning
- Reiseliv
- Stedsutvikling
- Bygningsvern
- Håndverk
- Miljø, klima og bærekraft

I styreperioden 2022-2023 vil hovedstyret prioritere arbeidet med:

Frivillighet, demokrati og medlemsorganisasjon

Mål: Foreningen skal vokse og organisasjonen skal styrkes som demokratisk aktør.

Tiltak:

- Samarbeide både strategisk og med konkrete arbeidsoppgaver med flere organisasjoner for å utvikle organisasjonen, øke slagkraften og tiltrekke oss flere medlemmer. I perioden skal vi gjøre en særlig innsats for å gjøre foreningen synlig for nye målgrupper.
- Utvikle støttefunksjoner, og arbeide for å styrke lokallagenes økonomi. Styrke lokallagene som arenaer for aktivitet og frivillig engasjement og som møteplasser for medlemmer og andre kulturvernere.
- Bistå med opplæring, etablering av rutiner og ev. organisering for å øke avdelingenes slagkraft regionalt, både når det gjelder påvirkning i regionale kulturmiljø saker og posisjonering for offentlig støtte.
- Arrangere faglige samlinger for tillitsvalgte, medlemmer og andre, deriblant et årbokseminar og et håndverksseminar.
- Arbeide for å legge til rette for bedre systemer for tilstandsovervåking og -rapportering knyttet til forvaltningsavtalene for eiendom.

Formidling og kommunikasjon

Mål: Flest mulig – både i og utenfor foreningen – skal kjenne til foreningens aktiviteter og målet med dem.

Tiltak:

- Legge planer for kommunikasjon knyttet til alle prosjekter i foreningens regi.
- Alle besøkseiendommer skal informere om at foreningen er en aktiv medlemsorganisasjon som er åpen for alle.

Museum

Mål: Museumsdriften skal profesjonaliseres videre gjennom utvikling og formalisering av ansvar og oppgaver og med fornying av forvaltningsavtalene. Bærekraften og kvaliteten i museumsdriften skal styrkes.

Tiltak:

- Starte arbeidet med ny museumsstrategi (2023) og ny formidlingsstrategi (2023).
- Implementere målene i strategien for bærekraftig besøk.
- Fortsette arbeidet med finansiering og bygging av nytt Urnes verdensarvsenter.
- Arbeide videre med grunnlaget for etablering av servicebygg ved Hopperstad, og søke alternativer for finansiering.
- Formidle metodene og resultatene fra foreningens FoU-arbeide, heriblant Treets mester, utstillingsarbeid og kunnskapsseminarer knyttet til Urnes, og den digitale forskningsformidlingen.
- Starte arbeidet med sikringsplan for eiendommene.
- Øke innsatsen på formidling av natur- og kulturarv og bærekraft. Utvikle «Fortimus i enga»-materiell, Gjest på Ornes-materiell og «Urneshage»- prosjektet.
- Videreutvikle «Digital vei til kulturarv» og 3D-filme Borgund stavkirke.
- Utvikle «Fortimus ved Moster»-materiell.

Reiseliv

Mål:

- Reiselivet skal bli mer bærekraftig og ligge innenfor tålegrenser for natur og kulturarv. Vi skal skape bærekraftige opplevelser for besøkende og lokalsamfunn, og bidra til at fotavtrykkene fra turismen spres.
- Vi skal åpne dørene i Urnes verdensarvsenter i 2024.

Tiltak:

- Strategien for bærekraftig reiseliv settes ut i livet.
- Forankre arbeidet med Urnes verdensarvsenter lokalt, regionalt og nasjonalt for å få på plass nødvendig finansiering

Stedsutvikling

Mål: Vi skal bidra til god stedsutvikling med kulturminner, og skape økt engasjement og oppslutning rundt kulturminneverdier lokalt.

Tiltak:

- Skape begeistring for hverdagskulturminner - ikke minst knyttet til nasjonale minoriteter og urfolk - utenfor «menigheten» gjennom arbeidet med stedsutvikling.
- Foreningen skal ta et særlig ansvar for å løfte frem kulturminner fra etter andre verdenskrig.
- Øke vår aktivitet og synlighet i stedsutviklingsprosesser.
- Initiere og bidra til flere arrangementer, som folkemøter og by- og nabolagsvandring.
- Bidra til god stedsutvikling gjennom utvikling av egne eiendommer som f.eks. Garnisonsykehuset i Stavern og Gamlebanken i Lærdal.
- Søke langsiktig samarbeid med relevante kultur- og miljøorganisasjoner som kan være allierte i påvirkningsarbeidet.
- Videreføre prosjektet «Lys i gamle hus», som i 2022 går inn i en treårig prosjektperiode, sammen med samarbeidskommuner og med støtte fra Riksantikvaren.

Bygningsvern, miljø og klima

Mål: Vi skal bidra til å øke bevisstheten om at sirkulærøkonomi i form av bevaring og bruk av eksisterende bygg er viktig for å redusere klimagassutslipp og ressursløsning som bidrar til naturkrisen.

Tiltak:

- Søke samarbeid med relevante organisasjoner med felles agenda i klimaarbeidet.
- Bidra aktivt i arbeidet med å iverksette nødvendige tiltak på landets kulturminner for å forberede dem på klimaendringene, fortrinnsvis med tradisjonelle løsninger.
- Sikre at konkrete hus sikres og brukes inn i framtida gjennom satsningen *Husbruk*.
- Synliggjøre bygningsvernets rolle i klima- og miljøarbeidet, i tillegg til å løfte fram tradisjonshåndverk og kulturminners betydning i stedsutvikling gjennom *Husbruk*.

Håndverk

Mål: Både allmennheten og beslutningstakere skal forstå hvilken betydning tradisjonshåndverket har for godt bygningsvern og en levende bygningskultur.

Tiltak:

- Søke samarbeid med håndverksmiljøer, utdanningsinstitusjoner og organisasjoner som sprer kunnskap om praktisk kulturminnearbeid.
- Bruke *Treets mester* og *Håndlag* som signalprosjekter innen håndverk.
- Videreføre samarbeid om å berge tradisjonen med å brenne og bruke milebrent tjære, i samarbeide med og med støtte fra Riksantikvaren.
- Gjennom kurs, aktivitet og formidling øke bestillerkompetansen hos offentlige og private huseiere.

Politisk arbeid

Mål:

- Kulturminnefondet økes til 150 millioner i 2023.
- Kulturminnefondets prioriteringer endres slik at kulturminneverdien vektet sterkere.
- Bevilgningene til brannsikring av verneverdig trehusbebyggelse økes.
- Bygningsvernsentre blir etablert over hele landet, minst ett i hvert fylke.
- Det etableres en statlig ordning for finansiering av verdensarvsentre.
- Finansiering av Urnes verdensarvsenter og servicebygg ved Hopperstad sikres.
- Verdensarvordningen i landbruket utvides (Urnes og Røros).
- Fylkeskommunene tilføres midler for å kunne løse sitt ansvar på kulturminnefeltet.
- Fortettingsproblematikken blir problematisert med tanke på kulturminnevern.
- Sirkulærøkonomi blir konkretisert som en del av løsningen på klima- og miljøkrisen.
- Den statlige delen av OVF etableres som et kirkefond.
- Den nasjonale potten til SMIL-ordninga økes.
- Finansieringen av museumsdriften og vedlikehold av eiendommene økes.
- Kulturminnekompetansen i kommunene økes.

Tiltak:

- Foreningen skal bidra til å sette kulturminnevern på den politiske dagsorden, og belyse dets betydning for enkeltmennesker og for stedsutvikling, bærekraft og verdiskaping.
- Aktivt bidra med innspill til arbeidet med ny kulturmiljølov.
- Delta aktivt i høringer og prosesser som berører målene.
- Samarbeide med andre interesseorganisasjoner for å nå målene.